

Met de klauwgezondheidsindex heeft Nederland een uniek kengetal. De **soms lage betrouwbaarheid** van de index is wel een pijnpunt.

Uniek kengetal voor klauwgezondheid

VANAF april 2010 ontvangen stieren een fokwaarde voor klauwgezondheid. Het grootste deel van de Nederlandse veestapel kan dus inmiddels gefokt zijn met het kengetal klauwgezondheid. Het Nederlands Klauw Gezondheids Centrum peilde of veehouders klauwgezondheid opnamen in hun fokdoel; 75 procent gebruikt de index. Wat is daar in de praktijk van terug te vinden?

Uit gegevens van DigiKlauw en CRV blijkt dat zoolbloedingen en stinkpoot vanaf 2010 daalden met respectievelijk 10 en 5 procent. Maar mortellaro bleef vrij stabiel tot zelfs een lichte toename. Klauwbekappers kunnen niet aangeven of die vermindering van klauwaandoeningen afkomstig zijn door de introductie van de index of door extra aandacht die veehouders hebben voor klauwaandoeningen. Mathijs van Pelt, medewerker van Animal Evaluation Unit (AEU):

“Verbetering zien we steeds bij introductie van nieuwe kenmerken. Het samenspel van meer aandacht via de fokkerij, DigiKlauw, management, maar ook veel nieuwe stallen betekenen winst voor de klauwgezondheid.”

De index klauwgezondheid is een samengestelde fokwaarde van zes aandoeeningen (zie kader). Een stier met een fokwaarde 104 betekent dat de nakomelingen 2,8 procent minder klauwaandoeningen zullen hebben. Naast de Nederlandse index hebben alleen de Scandinavische landen een vergelijkbare fokwaarde. Andere landen lukt het nog niet. Dat zegt iets over het hoge peil van informatieverzameling in Nederland. Circa 150 klauwbekappers verzamelen op zo'n 1.500 bedrijven gegevens via DigiKlauw. Deze gegevens gaan mee in de fokwaarden. Momenteel kunnen melkveehouders die zelf bekappen ook DigiKlauw invullen. Dat is voorlopig puur voor het ei-

gen management, ze gaan nog niet mee in de fokwaarden. Daarvoor moeten de gegevens eerst worden getoetst of de kwaliteit voldoende is. Vanuit alle hoeken klinkt de roep dat meer veehouders aan DigiKlauw mee moeten doen.

Zoeken naar juiste toepassing

Ondanks het enthousiasme over de klauwindex, staat deze niet op alle stierenkaarten vermeld. Omdat alleen Ne-

FOTO: HENK RISWICK

Veel variatie binnen dezelfde klauwgezondheidsindex van 103

fokwaarden onderliggende kenmerken verschillen behoorlijk tussen stieren

stier	dochter bekapt	betrouwbaarheid klauwindex	fokwaarden					
			zoolbloeding	mortellaro	stinkpoot	zoolzweer	tyloom	wittelijk defect
Stellando	52	77%	95	103	106	103	103	100
Jeroen	184	78%	103	102	100	106	102	102
Pilot	53	80%	98	105	105	96	105	96

bron: stierindexen december 2015

De fokwaarde klauwgezondheid bestaat uit zes aandoeeningen. Via 'stier zoeken', onder het kopje 'achtergrondinformatie', op de website van CRV zijn de kenmerken met

de betrouwbaarheid te vinden.

Fokkerijmensen geven aan dat melkveehouders hier niet of zelden naar kijken. Toch zijn er grote verschillen te

ontdekken tussen stieren met eenzelfde klauwgezondheid. Dat laten drie CRV-stieren met een fokwaarde van 103 zien. Zo scoort Jeroen twee standaardafwijkingen (ofwel

twee keer vier fokwaardepunten) beter voor zoolbloedingen dan Stellando. Maar voor zoolzweren scoort Jeroen 10 fokwaardepunten lager dan Pilot.

landse stieren en importstieren met voldoende Nederlandse dochters een klauwgezondheidsindex ontvangen, men sperma-importeurs deze index niet hun kaart. Ook bijna de helft van de inseminatiediensten meldt de index niet. De oorzaken noemen ze vooral de lage betrouwbaarheid.

De soms beperkte betrouwbaarheid is overal een probleem. De index op de fokkaarten lijkt een hard cijfer, maar de betrouwbaarheid deze is, kun je niet meten. Een stier met 108 lijkt mooi, maar de betrouwbaarheid zegt het niet zo veel.

De betrouwbaarheid van jonge stieren kan vooral toenemen door bekapte dochters. Een fokstier (zonder merkerinformatie) met maar liefst 3.000 gekeurde dochters blijft voor betrouwbaarheid klauwgezondheid op 35 procent steken. Een stier zonder gekeurde dochters, waarvan wel vijftien dochters zijn bekapt met DigiKlauw, betekent al 52 procent betrouwbaarheid. Van Pelt geeft aan dat met vijf bekapte dochters een voldoende betrouwbaarheid geeft van bijna 60 procent.

CRV vangt dit op via het concept FokData Plus. De circa 350 deelnemende bedrijven zijn verplicht de klauwscor-

res vast te laten leggen in DigiKlauw. Daarmee heeft CRV ook van jonge fokstieren sneller voldoende bekappegegevens beschikbaar voor een meer betrouwbare klauwgezondheidsindex.

Bij andere stieren duurt het soms lang. Neem Leonidas die twee jaar geleden debuteerde als fokstier. Inmiddels zijn 270 dochters aan de melk maar zijn er pas tien bekapt middels DigiKlauw. Daardoor is de betrouwbaarheid voor productie 96 procent en voor klauwen slechts 60 procent. Hierdoor kon Leonidas tussen twee indexdraaien vijf punten stijgen voor klauwgezondheid. Dat vindt onafhankelijk paringsadviseur Huub Peek lastig. "Wij volgen veel stieren en kiezen natuurlijk graag voor hoogscorende stieren. Zo begon Ponstar Sunflower op 98, maar zakte naar 91. Suarez ging van 104 naar 113 en nu 110."

Index steeds breder ingezet

Gert-Jan van den Bosch, specialist vee-stapelmanagement bij CRV, noemt de klauwgezondheidsindex één van de mooiste indexen van de laatste tijd. "Want ondanks dat de erfelijkheid van klauwgezondheid laag is, kun je er wel op fokken. Sterker nog, om het gewenste effect te krijgen moet je er juist nadruk

Via duizenden bekappegegevens hebben Nederlandse stieren een klauwgezondheidsindex. Veel buitenlanders kijken jaloers naar deze fokwaarde.

op leggen. Dat een kenmerk een lage betrouwbaarheid of erfelijkheid heeft, betekent niet dat je het moet negeren want dan laat je kansen liggen."

Huib Peek geeft aan dat je echt stappen met de klauwgezondheid kunt maken met bovengemiddeld hoogscorende stieren én betrouwbare. "Maar dat gaat juist tegen de trend in dat er steeds meer erg jonge stieren op de veestapels worden gebruikt."

Na zes jaar is de conclusie dat de fokwaarde klauwgezondheid meer dan gewenst is, zowel voor veehouders als KI-organisaties. De NVO heeft onlangs de nieuwe Totaal Index Praktijk (TIP)-formule aangepast, waarbinnen klauwgezondheid een plek kreeg. Ook maken KI-organisaties bij de stiermoederselectie gebruik van de fokwaarden voor klauwgezondheid en zijn ze verwerkt in de Better Life Gezondheidscijfers die CRV publiceert. In de NVI is de fokwaarde nog niet opgenomen. Maar dat lijkt slechts een kwestie van tijd.

Rob Hoefman